

Diákköri konferencia a főiskolán

Ötvenkilenc tudományos diákköri dolgozat hangzott el tegnap délelőtt a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola tudományos diákköri konferenciáján. Hegedűs András főiskolai főigazgató nyitotta meg az egész napos programsorozatot, melynek keretében délelőtt hét szekción olvasták fel a hallgatók tudományos igényű készült dolgozataikat, délután pedig a művészeti alkotókörök bemutatóját rendezték meg.

Magyar irodalom és nyelvészet; történelem, filozófia; pedagógia, esztétika; tantárgypedagógia; pszichológia, szociológia; természettudomány I–II. szekciókban elhangzott dolgozatok nagy többsége kapcsolatban áll az iskolai gyakorlati oktatással. A hallgatók széles skálán mozgó kutatómunkájának eredményeképpen az áprilisban sorra kerülő országos diákköri konferenciá-

kon és művészeti alkotókörök bemutatón mintegy 40 dolgozattal és számos műalkotással, művészeti produkcióval vesznek részt. Külön színtöltő volt a tegnapi tudományos ülésszaknak, hogy első ízben részt vettek a testvér főiskolák vendéghallgatói: nyitrai, krakkói, potsdami, vietnami vendéghallgatók is.

Délután 2 órakor a főiskola Teleki Blanka leánykollégiumának nagytermében kiállítás nyílt a főiskolai hallgatók képzőművészeti alkotásaiból és fotóiból. A tárlatot Lelkes István főiskolai adjunktus nyitotta meg. Délután a főiskola dísztermében irodalmi évfordulókra emlékeztek, majd a főiskolai irodalmi színpad Tészary Gábor rendezésében bemutatta Mátyás János: A fekete kandúr című darabját, majd az ének-zenei tanszék művészeti diákköre Pergolesi: Az úrhatnám szolgáló című művét adta elő.

Ülésezett a TIT országos elnöksége

Szerdán a Kossuth klubban dr. Ortutay Gyula elnökségével ülést tartott a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat országos elnöksége. A testület meghallgatta és megvitatta az 1972-ben megtartott VI. országos küldöttgyűlés óta végzett munkáról szóló jelentést, s megállapította: az azóta eltelt két esztendő alatt sokat fejlődött a társulat munkája. Legjobban mutatja ezt, hogy miközben a hagyományos előadások száma nem csökkent — nőtt a tanfolyami rendszerben folyó előadások száma.

Az elnökség ülésén köszöntötték a 70 éves Kulín Györgyöt, a csillagászati ismeretterjesztés kiemelkedő személyiségét, és 70. születésnapja alkalmából a társulat legmagasabb kitüntetésével, a „Burgát Pál” emléklappal I. fokozatával tüntették ki. (MTI)

Maszekoktól drágán

Növekszik az ingatlanforgalom Szegeden

Szinte nincs olyan fórum a városban, ahol ne hangoztatnák, milyen óriási Szeged vonzáskörzete. Ime most egy újabb bizonyíték erre. Az ingatlanforgalom beszédes számai vallanak a napfény városának népszerűségéről.

Szegeden 1974-ben tovább nőtt az ingatlanforgalom. Az építkezések 256 telket vásároltak, új gazdára talált 569 magánház, és megvették 487 kiskertet. Unalmas lenne a korábbi évek adatait ismertetni. A tendencia világos: mérsékelt növekedés évről évre. Igen nagy szorgalommal adják-veszik a szövetkezeti lakásokat, társasházakat. Nagyon sokan környező községekből, de a megye távolabbi vidékeiről is beköltöznek. A városi tanács vb pénzügyi osztályán kapott tájékoztatás szerint az ingatlanvásárlók fele szegedi. Így hát érthető, hogy óriási a kereslet az építkezésre alkalmas telkek iránt. Nem véletlen, a kereslet-kínálat törvénye szerint a tavalyi ár-színvonal-növekedés. Míg 1972-ben 20–120 ezer forint között keltek el a telkek, addig 1974-ben 40 és 200 ezer forint között volt az árak. Ujszegeden a Közép fasorban 245 négyzetméteres telket 200 ezer forintért, a Háló utcában 213 négyzetméteres 138 ezer forintért, a Szivárvány és Lumumba utcában 8,7 és 4,8 négyzetméter 48, illetve 28 ezer forintért kelt el. Az árak az építési kedvvel összefüggésben vannak. Am azt is szükséges itt megjegyezni, hogy a tanács egy 200 négyzetméteres telket 10–20 ezer forint között ad el.

A magánházak ára is növekedett. Például 1972-ben a Hernyó utcai négyzetméteres lakásért 170 ezer forintot, 1973-ban a Béke utcai ötszobás házért 570 ezer forintot fizettek. A tavalyi piac jellemzésére: kétszobás ház (Hargitai utca) 300 ezer forint, háromszobás (Kossuth u.) 360 ezer forint, kétszobás (Teréz u.) 340 ezer forint, háromszobás (Zárda u.) 380 ezer forint, két és félszobás (Fogarasi út) 320 ezer forint.

Az öröklakásoknál tapasztalható, hogy a régi tulajdonos az állami támogatást is megfizetteti néha „duplán” is a vevővel. Az Ybl utcában 77 négyzetméteres lakást 415 ezer forintért, Tarjánban 65 négyzetméteres lakás 373 ezerért, ugyancsak itt 48,9 négyzetméteres 311 ezerért, Petőfi sugárúton 62 négyzetméteres 350 ezer forintért

keltek el, természetesen emellett az OTP kölcsönt is átvállalták. De az üdülőtellek iránt is nagy a kereslet. Például Dorozsmán a tésez két évvel ezelőtt 5–10 ezer forint között árúsította az üres, nem közművesített 250–400 négyzetméteres telkeket, 1973-ban 12–15 ezer forintért adta-vette a lakosság, tavaly 20–30 ezer forintot is elkértek a tulajdonosok. A Dorozsmai Vereshomok dűlőn 260 négyzetméterért 38 ezer forintot is kifizettek. A Marostói dűlőn 209 négyzetméterért 31 ezer forintot kértek el.

Amíg a tanács 18–22 ezer forintért értékesíti a garázsokat, a maszekok 10–20 százalékkal már többért adják. Tavaly 20 ezer forintot alul nem lehetett kapni garázst, sem Tarjánban, sem Odesszában. A csúcs 28 ezer forint volt ezen a piacon.

A tapasztalatok azt mutatják, a szabadforgalomban

egy év alatt 10–20 százalékkal növekedtek az árak (ugyanakkor a népgazdaság összes ágaiban az árnövekedés a 3,6 százalékot nem haladhatja meg). Az ingatlan-kereslet nemcsak a város vonzáskörét bizonyítja. A növekvő forgalom abból a szempontból nagyon is kedvező, hogy a lakosság egy része az állam segítségével nélkül maga oldja meg lakásproblémáit. Így a lakossági fejlődést kedvezően befolyásolja ez a tendencia. Nem kívánatos az árnövekedés a városfejlesztés miatt sem. Hiszen a tanácsnak nagyobb összeget kell kifizetnie a szanálásra, s ennek következménye érezhető a tanács pénzgazdálkodásában. Természetesen a helyes adópolitikával mérsékelni lehet az eladásból származó indokolatlanul magas jövedelmet — s ennek lehetőségeivel él is a tanács.

H. M.

TÉLI SZOKÁSOK

Amikor valami bűpre emlékezünk, és halk búsongással legyintünk, mert azt is elsodorta a rohanó világ, a magamfajta lenni szokta a letűnt élet ama emlékeit, hogy papírra vethesse. Amiól most írok, az tulajdonképpen nem népszokás, még csak nem is néphagyomány, mint inkább az emberi lét egy bizonyos szükség-hagyománya. A létfenntartás eme szokáshagyománya épp olyan gazdag, mint a hiedelem, vagy a folklór más területe. Mivel azok nem színesek — legyen az bármily szerteágazó — halálukat e rohanó világra tetten örökléssé, és fölsem figyelünk rájuk. Ilyen a sok közül a téli erdővágás és a nádaratás. Tápé 100 évvel ezelőtti bel- és külterületének több mint a fele nádas, gyékényes, vízjárásos volt. Míg a gyékényt nyáron és vízben, addig a nádat télen a jégmezőn aratták. A tápai ember mindkét művelethez a közönséges szárvágót, s csak a 30-as évektől darunyakos kiskaszát használt. Gyékényt — emlékezés szerint — a Tápai-erőn levő Kismarostúben, népies nevén Kutyalikban arattak legutoljára, 1921-ben. A nádra, főként a század elejéig, az építkezéseken volt nagy szükség. A Porgányban nem volt ritka a 6 méter hosszú nádtermés sem. Ott, és más termőhelyeken telente 10, meg 10 000 kévét arattak, amiből Tápé olykor piacoltathott is. Ma alig három hold a nádas, ami évről évre hoz új hajtást a régre. Senkinek se kell.

A Tisza tápai ártére fűz- és nyárfaerdő. Az erdő tisztántartása egykor téli parasztmunka volt. Gátörök szervezték az erdővágó bandákat, akik a hideg beálltával megindultak baltával, s más odaváló szerszámokkal a vállukon, hogy Algyótól Szegedig nyakaljanak, mások meg dögfát vágjanak. Az ártéri sumarat, a szakállás hulladékát mindiből, vagy eggyedősből szedhették, a nyakalást harmadán, a dögfázást feléből csinálták. A század első negyedében szinte minden háztól járt egy ember — legények is — erdőre vágni. Akkor a következő évre való tüzelőt így szerezték be.

Rendszeresen négyen alkottak egy bandát, de olykor tíz ember is egy karra dolgozott. Napi élelmét mindenki maga vitte, de a frustotok otthon — miután a jószágok körüli teendőt is elvégezték — fogyasztották el. Ebédre az erdőben szalonnát süttöttek. „Azt mondta az öreg Tatar gátör akkor: gyerekek, a tűz mindig égjön, akármikor gyűnnék is, a pipámot lögyön minél mögyűjtani.” Az erdővágás nehéz, fizikai munka. De amikor megszokja az ember, élvezet csinálni. Egy ember állandóan nyakal, hárman elgöyzték a kőtest, amit a tűz fölött megforgatott, borszerűre puhított guzzsal végeztek. Az erdővágás általában novembertől januárig tarthatott. Január végére a töltés teljes hosszában tizesőve volt a rőze, a fa pedig ürmétekbe rakva, rátákba várta a kazlázást, a hazaszállítást. A részt mindezt maga szállította haza, a Társulatát meg közösen a gátör udvarába. Voltak gazdaberek, akik nem jártak erdőre vágni, hanem harmadán hordták haza a fogat-nélkülieket. Azok, akik évente visszajáróként vállaltak egy gátörnél erdővágást, iratlan előnyöket élveztek, „csak a szátokat türüljűtök mög”. Napi munka közben mindig akadt egy-egy jobb piszkafánakvaló, amit vállra véve hazavihettek. Bátorabbak összetévesztették a horogfával, de akkoriban a Társulat azt észre se vette. Itató — vagy disznóvályú is az erdő görsementes, egészséges fűzfáiból került ki, „csak a helyét gallyakkal, forgáccsal, hóval takarjátok be”. Előfordult, hogy nagyon vizes, sáros idő járt a hazafuvarozásra. Ilyenkor leginkább a Tiszán derreglyékkal eresztették le a falu alá a részt. „Onnan mög hazavállasztam azt a 87 kévét” — emlékezik Nagy Benke Pali bácsi. A ház fölűtűsére a kemence, az abba bedugott szalma, gyékénygyűrű, szödörinda és a rőze szolgált még századunk 40-es éveiben is. Minden udvarban ott tornyosodott az avas rőzekazal, mellette a botvagy éppen a dögfa. Jó keresztű parasztmunkának számított még a század elején

a jégvágás, amivel a város és a falu nyári jégcsúszásgátlását elégítették ki.

„Nagy hidegök jártak akkor. Hízaltuk szalmával a Tisza jegét, amit bőven belocsoltunk. Néhun méterőse befagyott, azon iszánkodtunk, míg a kocsi, szánkók is azon jártak át a Rétre.”

A jégcsúszásgátlást nagyrészt a falu Ásványiból, és csak kis hányadát nyerték a Tiszából, ahonnan fejszékkel, fűrészekkel vágták ki. Mára mindezt elmosta a modern életigény. Nem kell már az erdő haszna senkinek, a jég meg a jéggyár termeli. De ezeknek az egykor nagyon is létfonosságú, ma látszólag fölösleges dologhagyományoknak is volt szépsége, értelme: ha tiszta volt az erdő, nem fázott a tápai ember, a babléves is megfőtt a kemencébe dugott cserépfazékban. A természet adta lehetőségeket szinte „ingyér” használhatták a régiek, s mégis szegényebbek voltak, mint a templom egere. S mégis ittmaradtak a Tisza mellett, amely folyó adta szegénységük vigaszt gazdag ártéri és vízi élővilágával. A mai embernek ebben a rohanó világban mindez észbe se jut, s bizony egyre kevesebben vannak, akik élték is azt a keserves szegénységet, amit nekünk tisztelni kell bennük.

Ifj. Lele József

Múzeumi évkönyvek

Szinte egyidőben jelent meg a Móra Ferenc Múzeum két évkönyve, az 1971. évi második, és az 1972–73. évi első száma. Az évkönyvekben mintegy harminc műzeológus, tudományos munkatárs tanulmánya, valamint a VII. Szegedi Régészeti Tudományos Ülésszak alkalmából elhangzott kilenc előadás rövidített változata jelent meg. Az 1971-es évfolyam második számaként megjelent évkönyv többek között Ifj. Kürti Béla Dél-Alföldön végzett korabronzkori ásatásainak legújabb eredményeit, Bálint Csanád írását a honfoglalás-kori lovasmetékezéséről.

A 72–73-as évkönyv első számában olvashatjuk Varga József cikkét Adatok a szegedi Fogadalmi templom építéstörténetéhez című cikket és T. Kötök Márta XVIII.–XIX. századi fém-

tárgyak és mesteremberek című tanulmányát. Ez a kiadvány adja közre Tóth Ferenc: Makó településtörténeti változata, Juhász Antal: Átokháza. Egy tanyasor települése és közösségi élete, Bálint Sándor: A disznótartás és disznótor szegedi hagyományai című tanulmányát. Olvashatunk Kálmány Lajos gyűjtéséből csúfolódó verseket, tanulmányt Juhász Gyula megzenésített verseiről, a Fügetlen Kisgazdapárt újjászerveződése Csongrád megyében 1944–45-ben és A Bethlen-kormány népfelkeltő akciója és a Csongrád megyei eredmények címmel tanulmányokat, valamint adatokat Szeged házi verebének táplálkozásbiológiájához.

Az évkönyveket grafikonok, térképek, fotók teszik szemléletessé, áttekinthetővé.

Társadalmi munkáért — kedvezmény

A városi tanács egyes lakossági jogszabályok végrehajtásáról tavaly alkotott rendeletében intézkedik arról, hogy közületek számára terítés ellenében bérlo, illetve vevőkielválasztási jogot lehet adni. A tanácsrendelet arról is gondoskodik, hogy azokat a szervek, amelyeknek dolgozói százezer forintot feletti társadalmi munkát végeztek a város érdekében, kedvezményt kérhetnek.

A városi tanács végrehajtó bizottsága legutóbbi ülésén döntött első ízben ilyen kérelmekről. Öt vállalatnak, illetve szervnek adott kedvezményt, a végzett társadalmi munka és a tanács fejlesztési

alapjára befizetett összeg nagysága szerint 30 ezertől 300 ezer forintig. A bérlo, illetve a vevőkielválasztási jog terítésakor az idén a DE-GÁZ, az ATIVIZIG, a CSOMITERV és a MEM Erdőrendezőség részesül kedvezményben, a Szegedi Tervező Szövetkezet pedig visszatérítést kap tavalyi befizetéséből. Az ATIVIZIG például, amely tavaly majdnem 600 ezer forintot fizetett be a tanács fejlesztési alapjára, és emellett majdnem egymillió 150 ezer forint értékű társadalmi munkát végzett, több mint 290 ezer forint kedvezményben részesül az idén.

A másik Otelló

Foghíjas nézőtér, hűvös közönség fogadta az Otelló kedd esti előadását a szegedi Operában, csak a negyedik felvonás végére oldódott a hangulat. A premier óta új szereplők jutottak szóhoz, most hallottuk együtt valamennyit, a verátömlészet (ha nem is egyértelműen) használt.

Böröcsök István pompás Credot énekelt a második felvonásban. Jágója bozontos, sűrű, fölillantja a sátni színeket, de szerepformálása még nem egyenletes, intonálása helytel-közel „piszkos”, bizonytalan. Indispozíciós zavarok szűrítették Juhász József teljesítményét, azt a gyanút keltve, hogy egyelőre kondícióval nem bírja végig Otelló nehéz dramai szolamát: a hang felületéről el-eltűnedezik a zománc, a kifejezés fénye, csillogása. Viszont tenorja jó néhány jelenetben szárnyalt élményszerűen, s végeredményben úgy tűnik, ő a meg-

oldás erre a rendkívüli szerepre. Karikó Teréz Desdemónája egyéni, a kiszolgáltatott nő helyett olyan aszszonyt formál, aki tiltakozása ellenére lesz Otelló hiús szereplők jutottak szóhoz, most hallottuk együtt valamennyit, a verátömlészet (ha nem is egyértelműen) használt.

N. I.

Mintalakótelep

A Miskolc szomszédságában levő Ernő községben ezerlakásos mintalakótelepet tervez a Borsod megyei Tanács. Típustervek alapján, környezetbe illő családi, továbbá egyes kétemeletes, többlakásos sorházakat építenek OTP-kölcsönrel. (MTI)

Kamarakiállítás

Holnap, pénteken este 8 állítottak össze. A kamarárákor Csakó János nyitja meg a Bartók Béla Művelődési Központ fiatal művészek klubjában azt a kamarakiállítást, amelyet Belezna Mihály festményeiből készített.